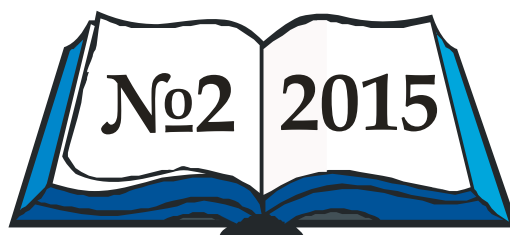

НАУКОВО-
МЕТОДИЧНИЙ
ЖУРНАЛ

Педагогічні
ОБРИЇ

№ 2 (80) '2015
науково-методичний журнал
управління освіти і науки Чернігівської
обласної державної адміністрації і
Чернігівського обласного інституту
післядипломної педагогічної освіти
імені К.Д. Ушинського

Спецвипуск за матеріалами
науково-практичної інтернет-конференції з проблеми
«Інформаційні технології в навчальному процесі 2014»

Свідоцтво про реєстрацію
ЧГ № 100 від 23.10.95 р.

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР

А.А. Заліський, начальник управління
освіти і науки Чернігівської обласної
державної адміністрації, заслужений
працівник освіти України, кандидат
філософських наук, доцент

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Антипець В.П.	кандидат педагогічних наук, доцент
Астаф'єв О.Г.	доктор філологічних наук, професор
Бойко Н.І.	доктор філологічних наук, професор
Бондаренко Ю.І.	доктор педагогічних наук, професор
Гальонка О.А.	кандидат педагогічних наук, доцент, відповідальний секретар
Градобик М.С.	кандидат філологічних наук, доцент
Давиденко А.А.	доктор педагогічних наук, професор
Довбня В.М.	доктор філософських наук, доцент
Коропатник М.М.	кандидат історичних наук, доцент
Лисенко І.В.	кандидат педагогічних наук, доцент
Личковах В.А.	доктор філософських наук, професор
Матюшкіна Т.П.	кандидат педагогічних наук, доцент
Подорога В.Я.	кандидат психологічних наук, доцент
Скребець В.О.	доктор психологічних наук, професор
Чорний О.О.	кандидат філософських наук, доцент
Чепурна Г.Л.	кандидат психологічних наук
Швидкий А.Л.	кандидат психологічних наук, доцент

**СУСПІЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ ТА
ПЕДАГОГІЧНИЙ НАПРЯМ**

Зміст

Бовтрук Н.С. СУТНІСТЬ, СТРУКТУРА І ЗМІСТ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ	3
Бойко А.В. УПРОВАДЖЕННЯ КЕЙС-МЕТОДУ В НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС МЕДИЧНОГО ВНЗ	5
Вдовичин Т.Я. ТЛУМАЧЕННЯ ТЕРМІНУ «ВІДКРИТА ОСВІТА»	6
Глушко О.В. ВИКОРИСТАННЯ ІКТ У ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ	9
Гнатюк І.Г., Михалко Ю.І. МОНІТОРИНГ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ	11
Деева Н.О. ОЦІНЮВАННЯ РЕСУРСІВ ІНТЕРНЕТУ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	14
Ємець О.О. УПРОВАДЖЕННЯ ІКТ В ОСВІТУ КРАЇН ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ	16
Кашпур Т.М. ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ	18
Коваленко В.В. ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ПРОФІЛАКТИЧНОЇ РОБОТИ З МОЛОДШИМИ ШКОЛЯРАМИ	20
Кравченко В.В. ІЗ ДОСВІДУ ВИКОРИСТАННЯ ІКТ УЧИТЕЛЕМ-ФІЛОЛОГОМ	21
Кулик О.О. ІНТЕРНЕТ-КОМУНІКАЦІЇ В ДІЯЛЬНОСТІ МЕТОДИСТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ	22
Савінова Н.С. РЕАЛІЗАЦІЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	25
Таран І.Б. УПРОВАДЖЕННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ЛОГОПЕДИЧНИХ ПРОГРАМ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДНЗ	27

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ: вул. Слобідська, 83
м. Чернігів 14021
(04622) 69-19-02, 677-271 Тел./факс: 727-028
E-mail: chippo@ukrpost.ua
redak-chippo@ukr.net

- Редакція приймає рукописи в електронному варіанті у форматі Microsoft Word (шрифт: Times New Roman; розмір: 14 пунктів; папір: А4; поля: праве, верхнє, нижнє і ліве – 2 см, інтервал полуторний).
- Редакція залишає за собою право виправляти і скорочувати надіслані матеріали, не порушуючи їхнього змісту.
- Позиція редакції не обов'язково співпадає з позицією авторів.
- Рукописи не рецензуються і не повертаються.
- За достовірність фактів, власних імен, географічних назв та інших відомостей несуть відповідальність автори публікацій.

ПРИРОДНИЧО-МАТЕМАТИЧНИЙ НАПРЯМ

<u>Бісіркін П.М.</u> ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРЕНТ-РЕСУРСІВ ЯК ЗАСОБУ ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ НА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ ІЗ ПРЕДМЕТУ «ТРУДОВЕ НАВЧАННЯ» ОСНОВНОЇ ШКОЛИ	31
<u>Бугайова О.В., Коваленко О.І.</u> ВИКОРИСТАННЯ РЕБУСІВ НА УРОКАХ ЯК ЗАСІБ АКТИВІЗАЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ УЧНІВ	32
<u>Горобцова Т.В.</u> ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ТА МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ЗАНЯТТЯХ СТУДЕНТІВ ІЗ ФІЗИКИ	35
<u>Гусарь О.А.</u> ДИДАКТИЧНІ МОЖЛИВОСТІ МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ НА УРОКАХ ХІМІЇ	37
<u>Деркач Т.М., Івїнська Ю.В.</u> ПОТЕНЦІАЛ ЗАСТОСУВАННЯ МОДЕЛЕЙ NETLOGO ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ХІМІЧНИХ ЗНАТЬ	39
<u>Євтушенко Н.В.</u> ІНФОРМАЦІЙНА КУЛЬТУРА ВЧИТЕЛЯ МАТЕМАТИКИ	41
<u>Козленко О.О.</u> ПРО МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ SKA MAPLE У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ УЧНІВ ОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ З ПАРАМЕТРАМИ	43
<u>Кумановський Є.О.</u> ДИСТАНЦІЙНЕ ВИВЧЕННЯ ТЕМИ З ФІЗИКИ «БЛОК ТА ЙОГО ЗАСТОСУВАННЯ» ЗА ДОПОМОГОЮ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	44
<u>Мерзликін О.В.</u> ДОСЛІДНИЦЬКІ ІКТ-КОМПЕТЕНЦІЇ СТАРШОКЛАСНИКІВ У ПРОЦЕСІ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ ФІЗИКИ	47
<u>Михасюк К.В.</u> ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ДИСТАНЦІЙНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ОСВІТИ	50
<u>Наконечна Н.М.</u> НОВІТНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПРОФЕСІЙНІЙ РОБОТІ ВЧИТЕЛЯ-ПРЕДМЕТНИКА	52
<u>Назаренко Н.В.</u> ВИКОРИСТАННЯ ІКТ У ПРОЦЕСІ РЕАЛІЗАЦІЇ МІЖПРЕДМЕТНИХ ЗВ'ЯЗКІВ ІНФОРМАТИКИ ТА МАТЕМАТИКИ	54
<u>Пшенична С.А.</u> УПРОВАДЖЕННЯ ІКТ ТА ВИКОРИСТАННЯ ЕЗНП ПРИ ВИКЛАДАННІ ФІЗИКИ	57
<u>Семенихина Е.В., Друшляк М.Г.</u> СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ КОМПЬЮТЕРНЫХ ИНСТРУМЕНТОВ ЛОКУС И СЛЕД В ПРОГРАММАХ ДИНАМИЧЕСКОЙ МАТЕМАТИКИ	59
<u>Тука М.Г.</u> ВИКОРИСТАННЯ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОГРАМНОГО ЗАСОБУ «ЯДЕРНА ФІЗИКА»	62

Таблиця 1 – Завдання для самостійного складання та розв'язання задач.

№ Варіанту	$m_1, \text{кг}$	$m_2, \text{кг}$	$a, \frac{\text{м}}{\text{с}^2}$	$F_{\text{н}}, \text{Н}$
1	0,5	0,7	?	?
2	?	?	1,5	3
3	?	4	?	15
4	1,5	?	2,5	?
5	1,2	?	?	0,9
6	?	2,2	3	?
7	4	2,8	?	?
8	?	?	2	6,5
9	?	0,5	?	2,6
10	3	?	4,8	?
11	2,4	?	?	2
12	?	1,7	2,9	?

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бакалов В.П. Дистанционное обучение. Концепция. Содержание. Управление. – Горячая линия – телеком, 2008. – 108с.
2. Домрачев В.Г. Дистанционное обучение: возможности и перспективы. – Высшее образование в России, 1994. – 121с.
3. Ибрагимов И.М. Информационные технологии и средства дистанционного обучения. – Академия, 2007. – 336с.
4. Романов А.Н. Технология дистанционного обучения. – Юнити-дана, 2000. – 304 с.

Мерзликін Олександр Володимирович,

аспірант відділу лабораторних комплексів і засобів навчання
Інституту інформаційних технологій та засобів навчання
Національної академії педагогічних наук України,

olexandrm@ukr.net

ДОСЛІДНИЦЬКІ ІКТ-КОМПЕТЕНЦІЇ СТАРШОКЛАСНИКІВ У ПРОЦЕСІ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ ФІЗИКИ

У «Концепції профільного навчання в старшій школі» наголошується на необхідності реалізації завдань дослідницького і впроваджувального характеру, розробленні педагогічних технологій на основі застосування інноваційних методів навчання, самостійної навчальної діяльності [1]. «Національна стратегія розвитку освіти на період до 2021 року» одним із ключових напрямів Державної освітньої політики називає модернізацію структури, змісту й організації освіти на засадах компетентнісного підходу; також стратегія передбачає оновлення змісту, форм і методів навчання шляхом широкого впровадження у навчально-

виховний процес сучасних комп'ютерних технологій; створення, видання та забезпечення навчальних закладів електронними засобами навчального призначення [2]. «Державна цільова соціальна програма підвищення якості шкільної природничо-математичної освіти на період до 2015 року» передбачає створення інформаційно-методичних комплексів з природничо-математичних предметів та забезпечення умов їх використання в школі; упровадження у навчальний процес сучасних інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) [3].

Згідно Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти [4] та «Енциклопедії освіти» [5, 409] під компетентністю розумітимемо особистісне утворення, що включає в себе набуті знання (когнітивний компонент), засвоєні способи діяльності (праксеологічний компонент), ставлення до них (аксіологічний компонент) та сформовані соціальні якості (соціально-поведінковий компонент).

Аналізуючи роботи вітчизняних та зарубіжних дослідників, уведемо такі означення:

1) *дослідницька компетентність* – це особистісне утворення, що проявляється в готовності та здатності до здійснення дослідницької діяльності та включає в себе когнітивний, праксеологічний, аксіологічний та соціально-поведінковий компоненти;

2) *дослідницька компетентність учня* – це особистісне утворення, що проявляється в готовності та здатності до здійснення навчально-дослідницької діяльності та включає в себе когнітивний, праксеологічний, аксіологічний та соціально-поведінковий компоненти;

3) *предметна дослідницька компетентність учня* – це особистісне утворення, що проявляється в готовності та здатності до здійснення предметної навчально-дослідницької діяльності та включає в себе когнітивний, праксеологічний, аксіологічний та соціально-поведінковий компоненти.

Проектування системи дослідницьких компетенцій для профільного навчання фізики передбачає обґрунтування вибору компетенцій. Для цього було проведено опитування експертів (50 % – фахівці вищої школи, 44 % – середньої, 6 % – педагогічних НДІ). За результатами анкетування [6] були виділені дослідницькі компетенції та згруповані за основними етапами дослідницької діяльності.

За результатами опитування важливе місце в системі дослідницьких компетенцій старшокласників посіли *дослідницькі ІКТ-компетенції*:

1) на підготовчому етапі (планування, моделювання, добір та підготовка знарядь та засобів для спостереження та вимірювання, проектування, постановка задачі тощо):

– компетенція з розробки моделей;

– здатність користуватися засобами ІКТ для проектування дослідницької діяльності;

2) на діяльнісному етапі (виконання плану, обчислювальний експеримент, застосування знарядь та засобів для фіксації перебігу фізичних процесів, реалізація проекту, розв'язання задачі тощо):

– здатність проводити обчислювальні експерименти;

– здатність користуватися засобами ІКТ для фіксування перебігу експерименту;

– здатність користуватися засобами ІКТ для моделювання;

3) на узагальнювальному етапі (перевірка досягнення мети та коригування плану, висновки про адекватність та напрями вдосконалення моделі, перевірка та відновлення залежностей, опрацювання та подання результатів проекту, формулювання відповіді до задачі тощо):

– здатність використовувати методи математичної статистики;

– здатність користуватися засобами ІКТ для опрацювання результатів експерименту та їх презентації;

– здатність до вдосконалення комп'ютерної моделі чи натурального експерименту.

Із метою оцінювання рівня сформованості дослідницьких компетентностей старшокласників у процесі профільного навчання фізики були визначені критерії оцінювання кожної групи дослідницьких компетентностей за чотирма рівнями сформованості:

0 – рівень несформованості (0-3 бали);

- 1 – низький рівень сформованості (4-6 балів);
 2 – середній рівень сформованості (7-9 балів);
 3 – високий рівень сформованості (10-12 балів).

Для кожної компетентності були визначені критерії оцінювання та складені матриці оцінювання рівня їх сформованості. Приклад такої матриці для здатності проводити обчислювальні експерименти подано нижче. У таблиці складові компетенції позначені так: К – когнітивна, П – праксеологічна, А – аксіологічна, С – соціально-поведінкова.

Критерії оцінювання складових здатності проводити обчислювальні експерименти

не сформовано	низький	середній	високий
не володіє знаннями, необхідними для проведення обчислювальних експериментів	має уявлення про методи математичного моделювання	знає окремі методи математичного моделювання	має системні знання методів математичного моделювання
не має сформованих навичок проведення обчислювальних експериментів	уміє використовувати готові моделі, проводити стандартні розрахунки за зразком	впевнено використовує методи математичного моделювання	уміє аргументовано добирати та використовувати методи математичного моделювання, виходячи з умов конкретної задачі
не усвідомлює роль обчислювальних експериментів у сучасному житті	усвідомлює важливість обчислювальних експериментів у сучасній науці, але не вважає, що навички їх проведення можуть знадобитися	розуміє роль обчислювальних експериментів у сучасному житті та позитивно налаштований на їх застосування	розуміє важливість обчислювальних експериментів у сучасному житті, усвідомлює їх переваги й недоліки в порівнянні з натурними експериментами
не усвідомлює необхідності взаємодії з однокласниками при проведенні обчислювальних експериментів, не налаштований на таку взаємодію	виконує свою частину обчислювального експерименту, не завжди усвідомлюючи його загальну картину	сумлінно виконує свою частину роботи, за необхідності може допомогти товаришу з суміжною частиною експерименту	уміє організувати групову роботу в рамках обчислювального експерименту та здійснювати координацію цієї роботи

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Концепція профільного навчання в старшій школі: затв. рішенням колегії М-ва освіти і науки України від 25.09.03 № 10/12-2 / АПН України, Ін-т педагогіки; уклад.: Л. Березівська, Н. Бібік, М. Бурда та ін. // Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України. – 2003. – № 24. – С. 3-15.

2. Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року: Указ, Стратегія № 344/2013 [Електронний ресурс] / Президент України. – 25.06.2013. – Режим доступу: <http://goo.gl/GcM4jN>.

3. Державна цільова соціальна програма підвищення якості шкільної природничо-математичної освіти на період до 2015 року: постанова Кабінету Міністрів України від 13 квітня 2011 р. № 561 // Офіційний вісник України. – 10.06.2011. – № 41. – С. 72, стаття 1675, код акту 56810/2011.

4. Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти: Постанова № 1392, Стандарт, План [Електронний ресурс] / Кабінет Міністрів України. – К. – 23.11.2011. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1392-2011-п>

5. Бібік Н. М. Компетенції / Н. М. Бібік // Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; головний ред. В. Г. Кремень. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – С. 409-410.

6. Мерзликін О. В. Система дослідницьких компетенцій для профільного навчання фізики: форма Google [Електронний ресурс] / [Олександр Володимирович Мерзликін]; School No. 109 of Kryvyi Rih. – Kryvyi Rih, [2014]. – Режим доступу: <http://goo.gl/FpAvf5>

Михасюк Катерина Володимирівна,

завідувач навчально-виробничої практики,
ікладач обліково-економічних дисциплін,

Державний вищий навчальний заклад
“Рівненський коледж економіки та бізнесу”,

katernamikhasyuk@gmail.com

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ДИСТАНЦІЙНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ОСВІТИ

Трансформаційні процеси переходу від індустріального до інформаційного суспільства, розвиток ринкових відносин в Україні зумовлюють появу нової економіки, побудованої на знаннях, при якій основними факторами збільшення продуктивності праці є сучасні наукові технології та інновації, головним виробничим ресурсом є знання, а освіта перетворюється в один із найважливіших чинників соціально-економічного розвитку суспільства.

Через гостру необхідність у масовій підготовці і перепідготовці кадрів, що зможуть ефективно працювати в умовах ринкової економіки, через недостатність на сучасному ринку праці України кваліфікованих економістів особливу актуальність набула сьогодні дистанційна освіта. Розвиток дистанційної освіти у вищих навчальних закладах економічного профілю України, який дає змогу реалізувати модель масової безперервної освіти, регулярного оновлення індивідуальних здібностей і підвищення кваліфікації різноманітних категорій працюючих «протягом усього життя», є одним із пріоритетів національної політики України в галузі освіти.

Теоретичні дослідження з означеного напрямку базуються на методологічних працях С. Архангельського, Ю. Бабанського, С. Гончаренка, І. Зязюна, Т. Ільїної, І. Лернера; працях із дидактики А. Алексюка, В. Андреєва, Б. Голуба, В. Козакова, М. Махмутова, Є. Полота, В. Сагарди, М. Скаткіна, М. Фіцули, А. Хуторського; працях із психології Г. Балла, Л. Виготського, П. Гальперіна, Г. Костюка, О. Матюшкіна, Н.Тализіної та інших.

Значних зусиль до формування системи дистанційного навчання доклали вчені С. Батишев, О. Кірсанов, Ч. Куписевич, І. Огородніков, О. Пехота, Л. Романишина, П. Сікорський, І. Харламов; психологи Б. Ананьєв, Г.Балл, В. Виготський, М. Данилов та інші, у творчому доробку яких аналізується процес індивідуалізації особистісно орієнтованого навчання.

Головною метою дистанційної економічної освіти є надання рівного доступу та рівних освітніх можливостей населенню в будь-яких районах країни за допомогою інформаційних і телекомунікаційних засобів, а також підвищення якісного рівня освіти за